

Dansk resumé af ph.d.-afhandling, "Fra vugge til grav" af Rasmus Jonstrup

Denne afhandling undersøger, hvordan de danske tros- og livssynsminoriteter, Humanistisk Samfund og Mosaik, fortolker kasualiers anledninger ved livets begyndelse og ende, og hvordan dette forhandles med majoritetskulturen præget af folkekirken (kapitel 1).

Projektet placerer sig i praktisk teologi og specifikt blandt tidligere forskning i kasualier, hvor der kun er foretaget et begrænset antal undersøgelser om kasualier uden for de evangelisk-lutherske majoritetskirker i Skandinavien, særligt i Danmark. Dette synes særligt relevant i en tid med pluralisering af samfundet, hvor folkekirken gradvist mister medlemmer og andre alternativer dukker op (kapitel 2). Tilgangen er abduktiv med løbende dialog med primært ritualteori og praktisk teologi, herunder teori om ritualisering, selvrefererende og kanoniske meddelelser samt diskursive teorier om intertekstualitet, tros- og livstolkning (kapitel 3). Afhandlingens metode og materiale består af en række observationer, interviews og manuskripter ved henholdsvis navngivninger og begravelser hos Humanistisk Samfund og barnevelsignelser og begravelser hos Mosaik (kapitel 4).

I materialet opstår folkekirken som en indirekte, skjult aktør, der har påvirkning på gruppernes kasualier. Derfor foretages en kort stillingtagen til folkekirkens historie, lovgivning og kasualier, så det i et vist omfang er muligt at sammenligne minoritetsgrupperne med folkekirken (kapitel 5). Derudover præsenteres også de historiske og strukturelle forhold for Humanistisk Samfund og Mosaik. Her er førstnævnte en ny forening i Danmark med relativt få medlemmer (i sammenligning med Norge) og manglende juridisk anerkendelse til vielsebemyndigelse og skattefradrag. Dette er til forskel fra Mosaik, som er et anerkendt trossamfund og et pentekostalt netværk i Danmark, også med relativt få medlemmer (i sammenligning med resten af Skandinavien). Begge grupper udfører tilsvarende overgangsritualer til disse fire folkekirkelige kasualier: barnedåb, konfirmation, bryllup og begravelse (kapitel 6).

Analysen består af tre kapitler: først ét kapitel om den materielle dimension og sange, primært ud fra observationer som materiale, efterfulgt af to kapitler om selve talerne, primært ud fra manuskripter. Det første analysekapitel viser, hvordan begge grupper gør brug af samme folkekirkelige kapeller og sangtradition, selvom Humanistisk Samfund ønsker at undgå de religiøse elementer (kapitel 7). Det andet analysekapitel undersøger livsfortællinger, som fylder meget hos begge grupper. For Humanistisk Samfund er dette særligt afgørende som et opgør med folkekirken,

som de ikke oplever at give plads til livsfortællingerne. Særligt gennem disse fortællinger bliver kasualierne hos begge grupper til en form for familiefester, mens kirken hos Mosaik også får en rolle som en menighedsfamilie med særlig betydning for kasualiet (kapitel 8). Det tredje analysekapitel undersøger tros- og livstolkninger hos grupperne. Her ses det, hvordan Humanistisk Samfund foretager en form for protokanonisering med brug af moderne danske forfattere som et alternativ til den bibelske kanon. Blandt andet ved brug af dette ses en livstolkning med forkyndende elementer hos Humanistisk Samfund. Samtidigt søger de en tydelig kontrast til det kristne opstandelseshåb ved at bekræfte livets endelighed med såkaldte *words for death*, mens Mosaik derimod har klassiske, kristne *words against death* (kapitel 9).

I diskussionskapitlet undersøges gruppernes fortolkninger af liv og død nærmere, og dette trækkes ind i en diskussion af folkekirkens indirekte rolle hos de to minoritetsgrupper. Dette fortolkes i lyset af sammenfiltreringsteori, hvor minoriteter sammenfiltres med majoriteten, og hvor det er vanskeligt helt at frigøre sig fra majoritetskulturen (kapitel 10). Til sidst konkluderes det, at tros- og livssynsminoriteter i Danmark i høj grad formes af majoritetskulturen præget af folkekirken, selv når de søger at tage afstand til den (kapitel 11).

English summary of PhD Thesis, "Fra vugge til grav" (From Cradle to Grave) by Rasmus Jonstrup

This dissertation examines how the Danish religious and existential minorities, *Humanistisk Samfund* and *Mosaik*, interpret the occasions of rites of passage at the beginning and end of life, and how these interpretations are negotiated in relation to a majority culture shaped by the Evangelical Lutheran Church of Denmark (Chapter 1).

The project is situated within practical theology and, more specifically, the research field of rites of passage, where only a limited number of studies have examined ceremonies outside the Scandinavian majority churches, particularly in Denmark. This appears especially relevant in a time of increasing religious pluralisation, in which the Evangelical Lutheran Church of Denmark is gradually losing members while alternatives emerge (Chapter 2). The approach is abductive and engages continuously with ritual theory and practical theology, including theories of ritualization, self-referential and canonical messages, as well as discursive theories concerning intertextuality and interpretations of faith and life (Chapter 3). The empirical material consists of observations, interviews, and manuscripts from naming ceremonies and funerals in *Humanistisk Samfund*, and child blessings and funerals in *Mosaik* (Chapter 4).

Within the material, the Evangelical Lutheran Church of Denmark emerges as an indirect and implicit actor influencing the rites in both groups. Therefore, the dissertation briefly addresses the history, legislation, and ritual practices of the national church in order to enable a comparison between the minority groups and the majority church (Chapter 5). In addition, the historical and structural conditions of *Humanistisk Samfund* and *Mosaik* are presented. The former is a relatively new association in Denmark with comparatively few members (in comparison with Norway) and without authorization to perform marriages and with no tax deductions. In contrast, *Mosaik* is a recognized religious community and a Pentecostal network in Denmark, likewise with relatively few members (compared to the rest of Scandinavia). Both groups perform rites of passage corresponding to the four major rites of passage in the national church: baptism, confirmation, marriage, and funeral rituals (Chapter 6).

The analysis consists of three chapters: first, a chapter concerning material dimensions and songs, primarily based on observations, followed by two chapters focusing on the speeches themselves, primarily based on manuscripts. The first analytical chapter demonstrates how both groups make use of the same Lutheran chapels and hymn traditions, although *Humanistisk Samfund*

seeks to avoid explicitly religious elements (Chapter 7). The second analytical chapter examines life narratives, which play a significant role in both groups. Within *Humanistisk Samfund*, this becomes especially important as a critique of the national church, which they perceive as leaving insufficient space for personal life stories. Through these narratives, the occasional rituals in both groups become forms of family celebrations, while in Mosaik the congregation additionally functions as a congregational family with particular significance for the ritual itself (Chapter 8). The third analytical chapter examines interpretations of faith and life within the two groups. Here, *Humanistisk Samfund* is shown to engage in a form of protocanonization through the use of modern Danish authors as an alternative to the biblical canon. Through this, a form of life interpretation containing proclaiming elements emerges within *Humanistisk Samfund*. At the same time, the group seeks a clear contrast to the Christian hope of resurrection by affirming the finality of life through so-called *words for death*, whereas *Mosaik* instead expresses classical Christian *words against death* (Chapter 9).

The discussion chapter further examines the groups' interpretations of life and death and relates these to the indirect role of the national church within the two minority groups. This is interpreted through theories of entanglement, according to which minorities become entangled with the majority, making it difficult to detach themselves fully from the majority culture (Chapter 10). Finally, the dissertation concludes that religious and existential minorities in Denmark are profoundly shaped by the majority culture formed by the Evangelical Lutheran Church of Denmark, even when they seek to distance themselves from it (Chapter 11).